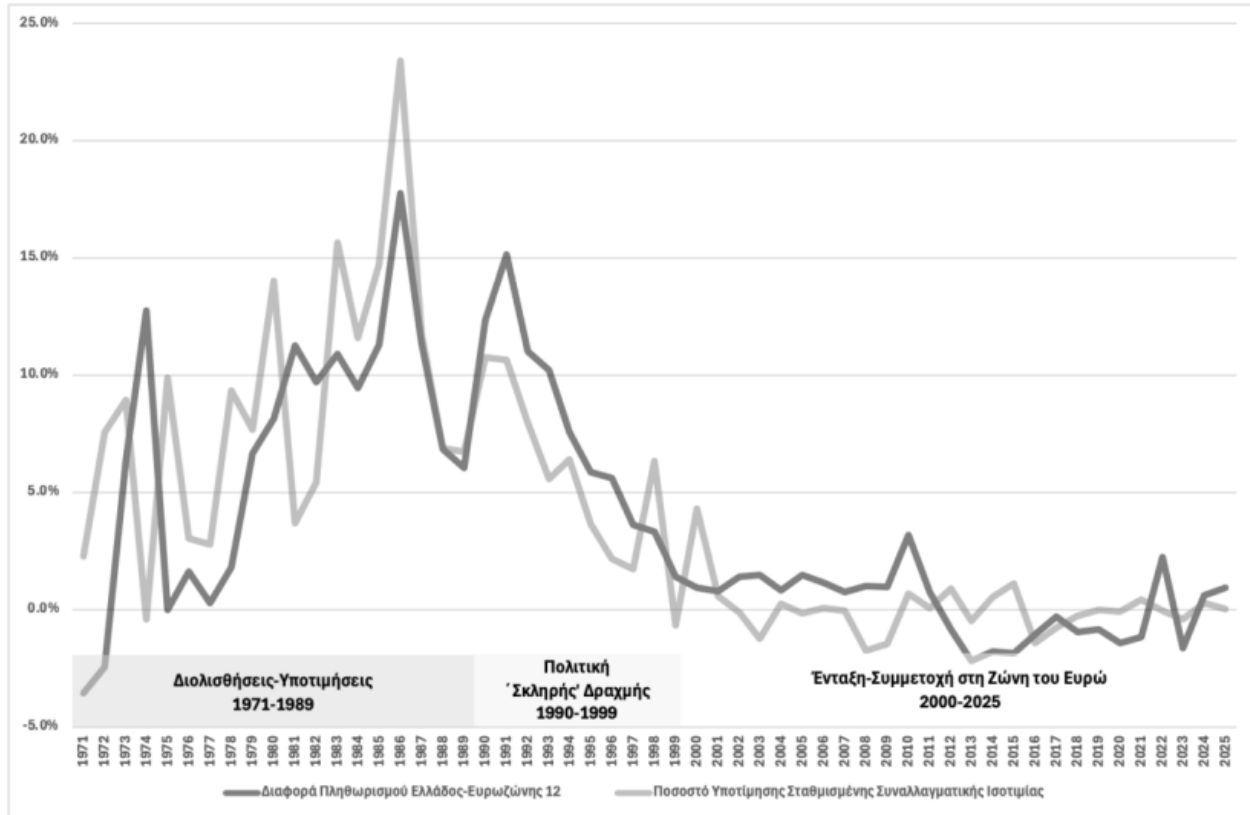

Πληθωρισμός στην Ελλάδα και στις Οικονομίες της Ζώνης του Ευρώ

Ερώτηση: Πώς μπορεί να ερμηνευτεί με βάση το γράφημα αυτό η σχέση μεταξύ υποτιμήσεων της σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας της Ελλάδας και της διαφοράς του πληθωρισμού της από τον μέσο όρο των χωρών της ζώνης του ευρώ; Τι ήταν η πολιτική των διολισθήσεων-υποτιμήσεων των δεκαετιών του 1970 και 1980 και τι ήταν η πολιτική της 'σκληρής δραχμής', με βάση την οποία μειώθηκε η διαφορά του πληθωρισμού της Ελλάδας από τις υπόλοιπες χώρες της ευρωζώνης κατά τη δεκαετία του 1990; Γιατί έχει ουσιαστικά εξαλειφθεί η διαφορά πληθωρισμού Ελλάδος-Ευρωζώνης μετά την ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ το 2001;

Η ερμηνεία του γραφήματος αποτελεί μια σύνθεση προσωπικών μου γνώσεων και στοιχείων από το μάθημα *Οικονομική Ιστορία της Ελλάδας*.

Εισαγωγή

Προτού αναλύσω τα ζητούμενα, θεωρώ πως είναι αναγκαίο να δοθεί το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο εκείνης της εποχής.

Το 1973 καταρρέει το παγκόσμιο σύστημα σταθερών ισοτιμιών Bretton Woods. Η δημοκρατία αποκαθίσταται στην Ελλάδα το 1974 και ταυτόχρονα οι κοινωνικές ομάδες οι οποίες βρίσκονταν στο περιθώριο της κοινωνικής και οικονομικής ζωής απαιτούσαν ενεργή συμμετοχή στα πολιτικά

πράγματα του τόπου και οικονομικές πολιτικές αναδιανομής του εισοδήματος και του πλούτου. Αυτά τα αιτήματα αποτέλεσαν έναν από τους βασικούς κινητήριους μοχλούς των αποφάσεων για την χαραχθείσα πολιτική κατά τη διάρκεια της Μεταπολίτευσης. Στο διάστημα αυτό αναδεικνύονται δύο από τις σπουδαιότερες πολιτικές προσωπικότητες της Ελλάδας, οι οποίες θα συμβάλλουν αποφασιστικά στην ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση: ο Κωνσταντίνος Καραμανλής και ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Σχέση Υποτιμήσεων – Πληθωρισμού

Στο διάγραμμα παρατηρούμε ότι ο πληθωρισμός ξεκινά να εμφανίζεται το 1973. Συνεχίζεται η αύξησή του λόγω αυξημένων τιμών των πρώτων υλών, αύξηση που σχετίζεται με το πρώτο πετρελαϊκό σοκ της δεκαετίας του 1970 (μείωση της προσφοράς πετρελαίου από το καρτέλ των πετρελαιοπαραγωγών χωρών: OPEC, η οποία οδήγησε σε αύξηση της τιμής του πετρελαίου και τρομερές ελλείψεις στους σταθμούς πώλησης καυσίμων) και αποκτά μόνιμα χαρακτηριστικά μετά το δεύτερο πετρελαϊκό σοκ και κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 λόγω της εφαρμογής της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής από τη κυβέρνηση Ανδρέα Παπανδρέου. Αυτά, σε συνδυασμό με τις αυξήσεις μισθών σε ιδιωτικό και δημόσιο τομέα αύξησαν έτι περαιτέρω των πληθωρισμό, και αυτός με τη σειρά του αύξανε περαιτέρω τους μισθούς, προκαλώντας έναν φαύλο κύκλο και ούτω καθεξής. Έτσι ερμηνεύεται η συναλλαγματική πολιτική της διολίσθησης της ισοτιμίας της δραχμής.

Σκληρή Δραχμή

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 η Ελλάδα προετοιμαζόταν να εισέλθει στην ONE (μετέπειτα Ευρωζώνη), καλούμενη να ικανοποιήσει τα κριτήρια της συνθήκης του Μάαστριχτ. Σε αυτό το διάστημα, παρατηρείται πτώση του πληθωρισμού, την οποία πιστώνεται η κυβέρνηση Κωνσταντίνου Μητσοτάκη. Αυτό επιτυγχάνεται διότι εγκαταλείπεται η εκτεταμένη επεκτατική δημοσιονομική πολιτική της περασμένης δεκαετίας και υιοθετείται η μείωση του ποσοστού διολίσθησης της δραχμής κάτω από τη διαφορά μεταξύ του πληθωρισμού της Ελλάδας και αυτού των οικονομιών της ΕΕ. Η υιοθετούμενη αυτή περιοριστική νομισματική πολιτική σταδιακά έγινε περισσότερο αυστηρή (μείωση πληθωριστικών προσδοκιών – rational expectations revolution), σε σημείο σύγκλισης. Έναν ρόλο επιπλέον έπαιξε και το γεγονός ότι η γενική κυβέρνηση έπαψε να χρηματοδοτείται από την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς πλέον αυτή δεν είχε χαρακτήρα χρηματοδοτικό αλλά αποτελούσε Ανεξάρτητη Αρχή, μέρος του Ευρωσυστήματος (Eurosystem) που θα είχε στην εποπτεία της τον πληθωρισμό και όχι την νομισματοκοπία. Αυτή ήταν, εν ολίγοις, η πολιτική της “σκληρής δραχμής”.

Ένταξη στην Ευρωζώνη – Πληθωρισμός

Το κριτήριο της Συνθήκης του Μάαστριχτ που αφορούσε τον πληθωρισμό και το οποίο η Ελλάδα κλήθηκε να ικανοποιήσει προκειμένου να ενταχθεί στην Ευρωζώνη ήταν το εξής: *Μείωση του πληθωρισμού κοντά στο μέσο όρο των τριών χωρών μελών της Ε.Ε. με το χαμηλότερο πληθωρισμό.* Η Ελλάδα κατάφερε να γίνει μέλος της Ευρωζώνης το 2001 ικανοποιώντας οριακά τα κριτήρια του Μάαστριχτ. Με την ένταξή της στην Ευρωζώνη η Ελλάδα δεν είχε κυριότητα της νομισματικής πολιτικής, μια λειτουργία η οποία της προηγούμενες δεκαετίες, όπως ανέλυσα παραπάνω απεδείχθη σημαντική για τον εκτροχιασμό του πληθωρισμού. Εξαιτίας αυτού δεν απέχουν πολύ οι πληθωρισμοί των χωρών της Ευρωζώνης (οι όποιες διαφορές οφείλονται σε στρεβλώσεις ή ατέλειες της λειτουργίας της αγοράς όπως για παράδειγμα η ολιγοπωλιακή θέση επιχειρήσεων που με τη σειρά τους επηρεάζουν τις τιμές αγαθών που αποτελούν μέρος του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή).

Τζωρτζήνη Βασιλάκη,

Τελεióφοιτη Οικονομικής Επιστήμης, ΟΠΑ.